

Fylkesmannen i Vestland

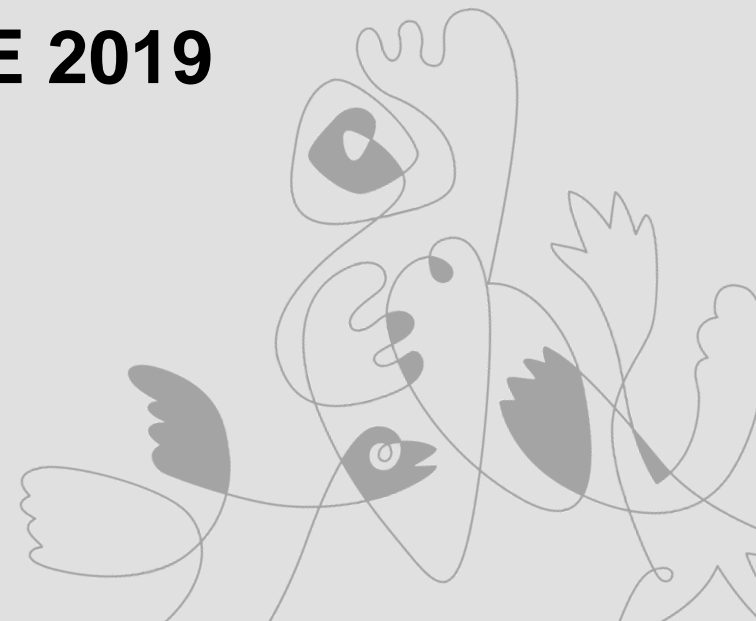
KOMMUNAL EGENKONTROLL I SAMSPILL MED STATLIGE TILSYN

KONTROLLUTVALGSKONFERANSE 2019

30.01.2019

NKRF

**Spesialrådgiver Rune Fjeld
Fylkesmannen i Vestland**

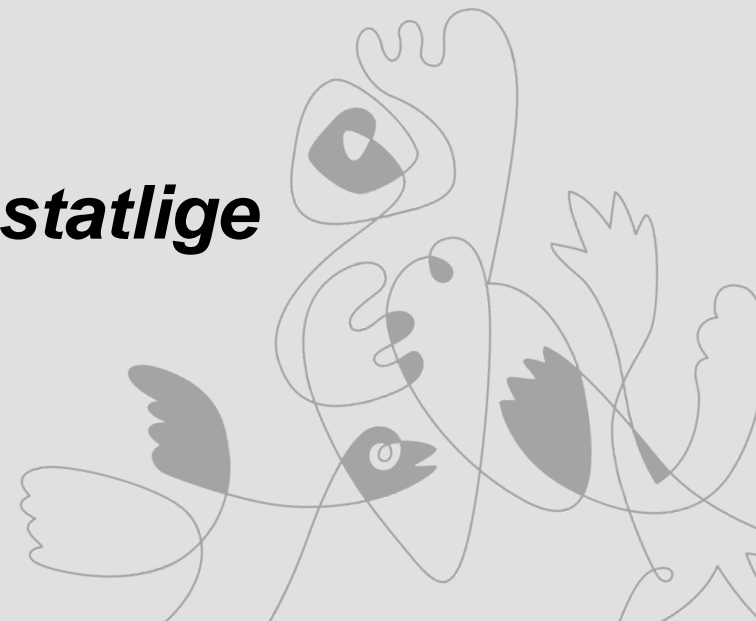
I INNLEDNING

1.1 Presentasjon

1.2 Nærmere om temaet

Alternativ tittel:

Kommunal egenkontroll i samspill med statlige myndigheter/tilsyn – eller i utakt ?

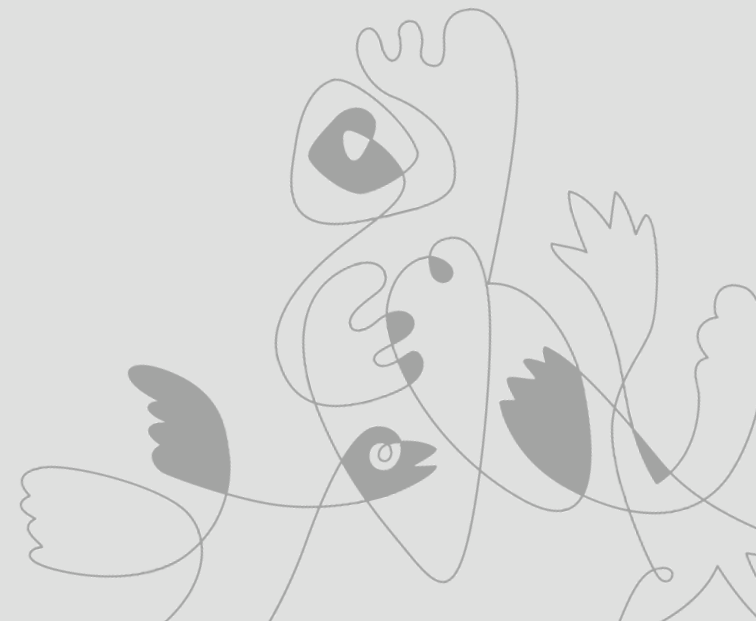

II NOEN UTVIKLINGSTREKK

2.1 Tilsyn er intet nytt

Anordning om Politiets Indretning og Administrasjon i Christiania 12. Februar 1746

«Med de Haandverkere, som av Magistraten ere Bevilgede og bestilt til at gjøre og forarbeide Vægt og Maal, efter den derom udgagne Forordning, skal han have Tilsyn at det bliver rettelig gjort, justeret, stemplet og brændt: saa skal han selv eller ved sine Betienter i det ringeste hver ½ Aar lade efterforske paa alle, saavel publike som partikulære Steder, al Vægt og Maal.

2.2 Risiko, regulering, tilsyn – kort om utviklingen

Statens tidligere kontroll med kommunenes ulike virksomhets- og ansvarsområder på en helt annen måte enn i dag rudimentær og tilfeldig

Ansatsene til statlig kontroll:

- en følge av den industrielle revolusjon
- en utvikling av vernelovgivning for arbeidere fra siste halvdel av 1800-tallet

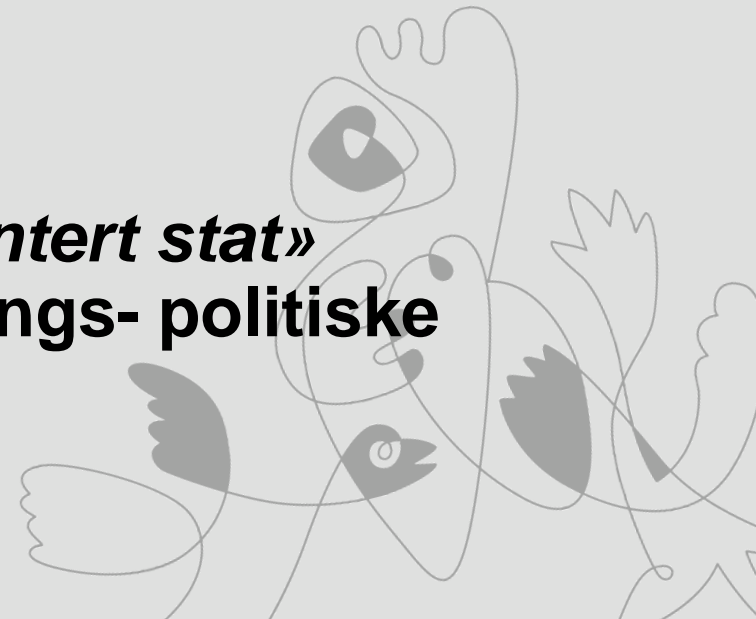

Dessuten: kommunenes stadig viktigere rolle som produsent og distributør av velferdsgoder

Sum: både risiko, regulering og tilsyn kan knyttes til sentrale utviklingstrekk i dagens samfunn

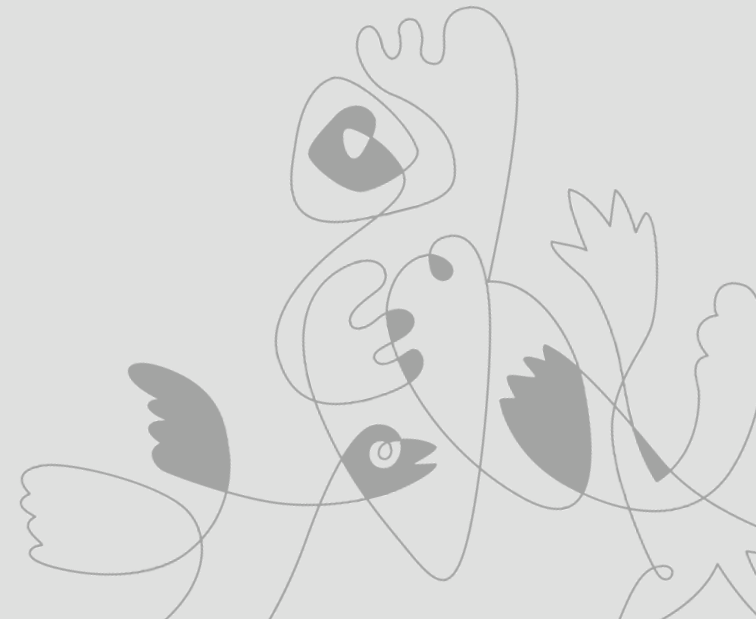
Hermansen -utvalgets utredning: «*En bedre orientert stat*» (1989) - retningsgivende for 1990-tallets forvaltnings- politiske reformer

Rune Slagstad:

«*Det tradisjonelle byråkrati skulle erstattes av et målstyrende og kontrollerende revisjonsbyråkrati. Revisjonseksplasjonen brakte et ekspanderende kontrollapparat med vekt på mål og måling.*»

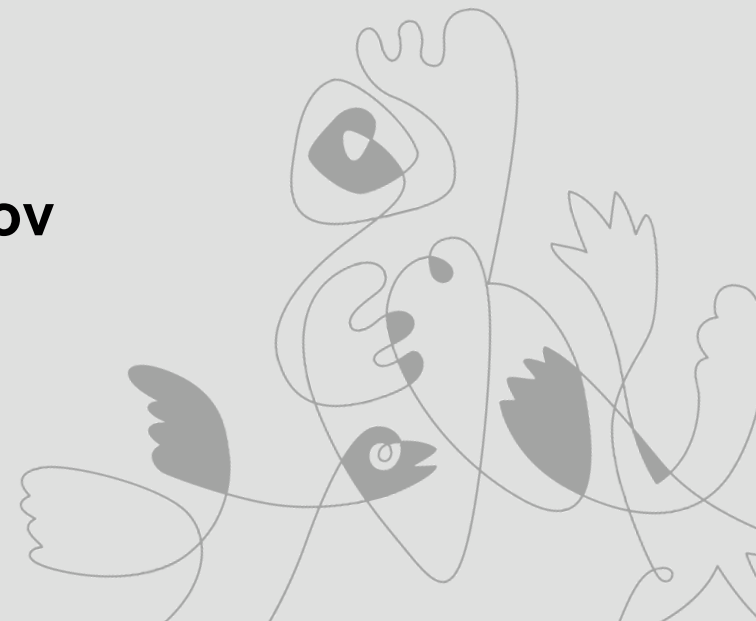

III ET GRUNNLEGGENDE PREMIS FOR STATENS KONTROLL MED KOMMUNENE

Relevant når det gjelder forholdet mellom statens kontroll og kommunenes egenkontroll:

Legalitetsprinsippet:

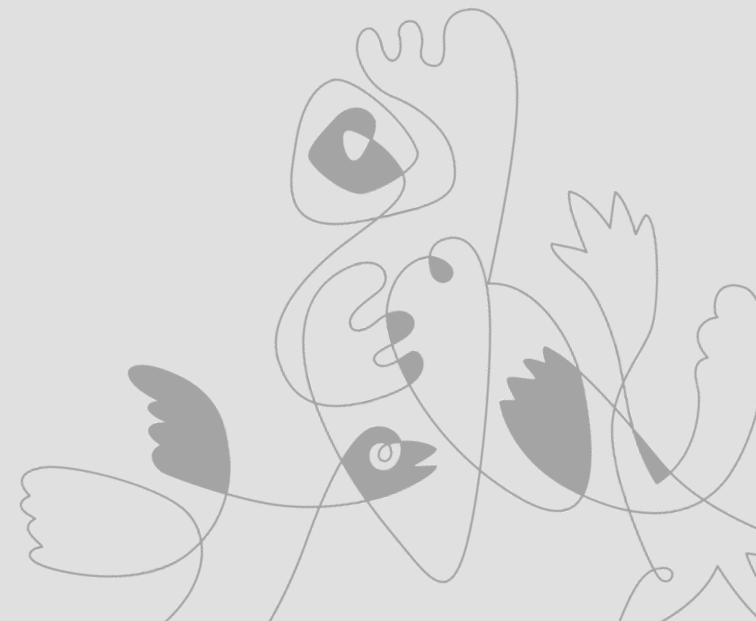
All statlig styring av kommunene krever hjemmel i lov

IV TILSYN – EN AV STATENS KONTROLLMÅTER OVERFOR KOMMUNENE

- UTGANGSPUNKT: KONTROLL – KOMMUNENS EGET
- ANSVAR – VIKTIG FOR ROLLEFORSTÅElsen OG
- SAMMENFALLENDE MÅL:
 - SIKRE KVALITETEN PÅ TJENESTENE
 - FREMME TILLIT TIL TJENESTENE
 - SIKRE BORGERENES RETTSSIKKERHET
-

IV TILSYN – EN AV STATENS KONTROLLMÅTER OG MÅTER FOR KONTROLL OG PÅVIRKNING OVERFOR KOMMUNENE.

Utgangspunkt: kommunene som selv som har ansvaret for – viktig rolleforståelse, men sammenfallende mål

-) sikre kvaliteten på tjenestene**
-) fremme tillit til tjenestene**
-) sikre borgernes rettssikkerhet.**

V KOMMUNELOVEN KAP 10 A – FELLESREGLER OM STATLIG TILSYN MED KOMMUNENE

5.1 Forarbeid

NOU 2004: 17 Statlig tilsyn med lommunesektoren

Ot.prp. nr. 97 (2005 – 2006)

**Innst.O.nr. 19 (2006 – 2007) Fra Kommunal- og
Forvaltningskomiteen**

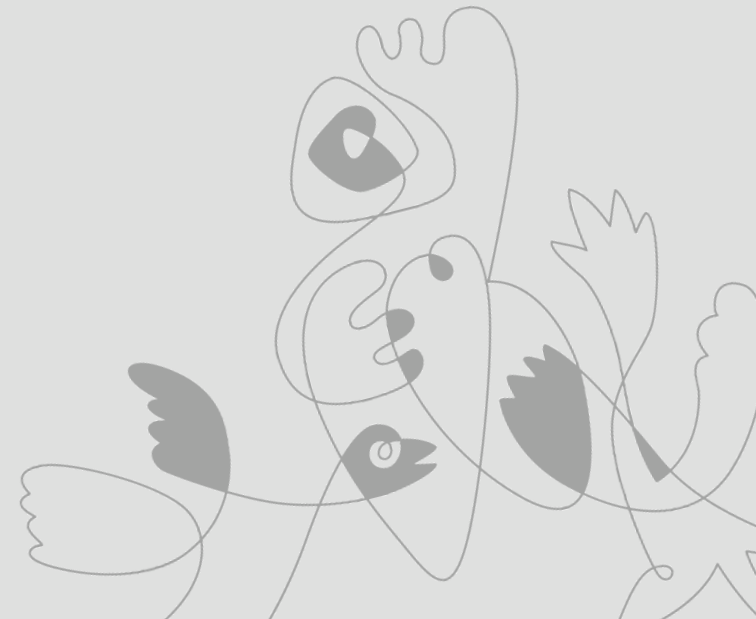
**Meld. St. 7 (2009-2010) Gjennomgang av særlovshjemler for
statlig tilsyn med kommunene**

To sentrale forhold som dannet bakgrunn for lovreguleringen:

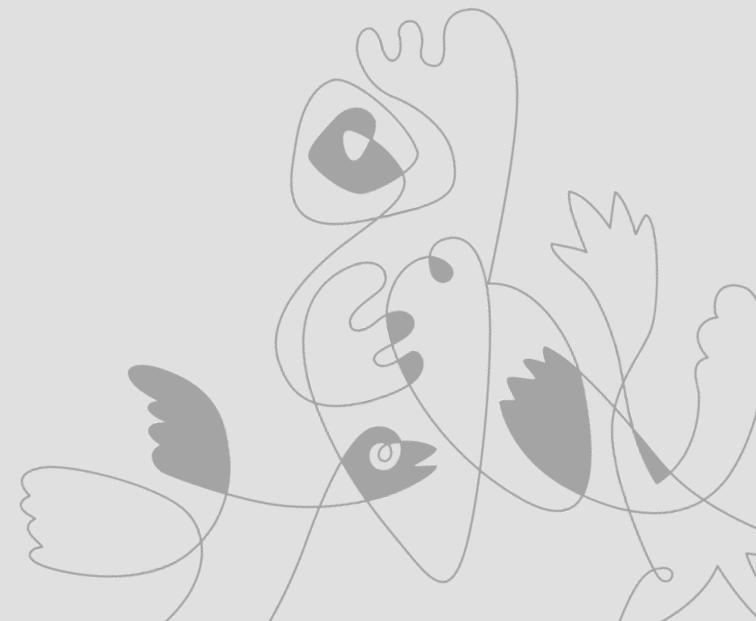
- 5.2 Et juridisk perspektiv
- 5.3 Et forvaltningspolitisk perspektiv

5.4 KI § 60 a – tilsynets materielle innhold:

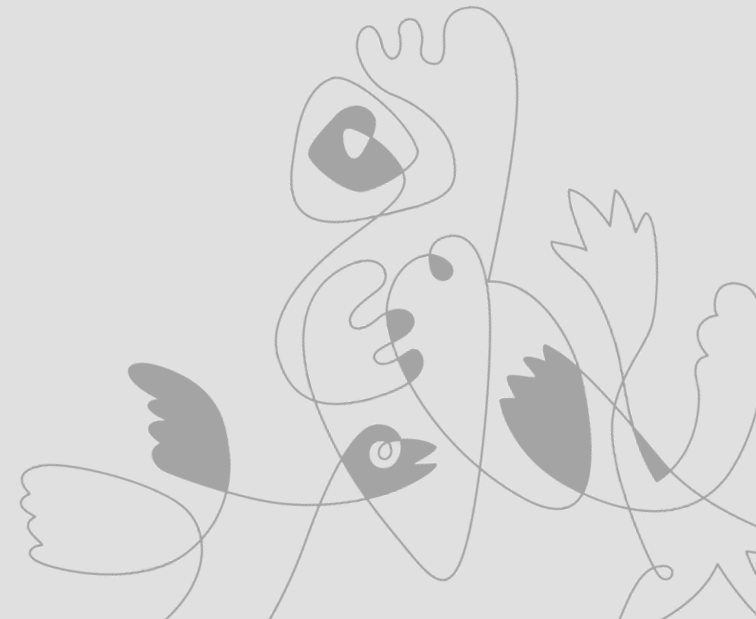
«Statlig tilsyn med kommunens og fylkeskommunens oppfyllelse av plikter pålagt i eller i medhold av lov skjer etter reglene i dette kapittel når ikke annet følger av lovgivningen ellers.»

Bestemmelsen konstaterer fem viktige prinsipper:

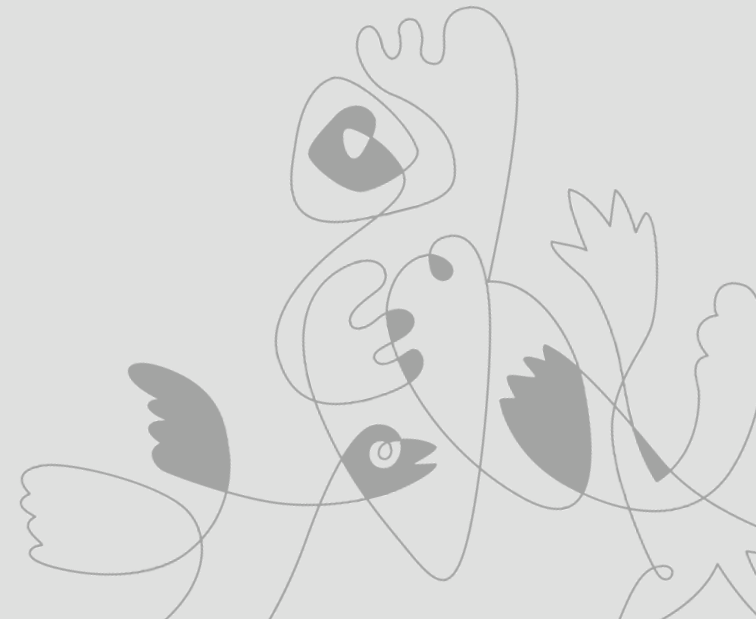
- **Det konstitusjonelle**
- **Legalitetsprinsippet**
- **Demokratisk grunnlag**
- **Begrensning i statens kontrollkompetanse**
- **Harmonisering**

VI KOMMUNAL EGENKONTROLL

- **Den interne styringslinjen – driftsansvaret**
- **En tilsyns- og kontrollinje**

VII FORHOLDET MELLOM STATLIG KONTROLL OG KOMMUNAL EGEN- KONTROLL- SAMVIRKE - UTAKT

7.1 Kontrollkompetansen

7.1.1 Den kommunale egenkontroll

- lovlighetskontroll
- vurdere og revidere kommunens resultat- og måloppnåelse

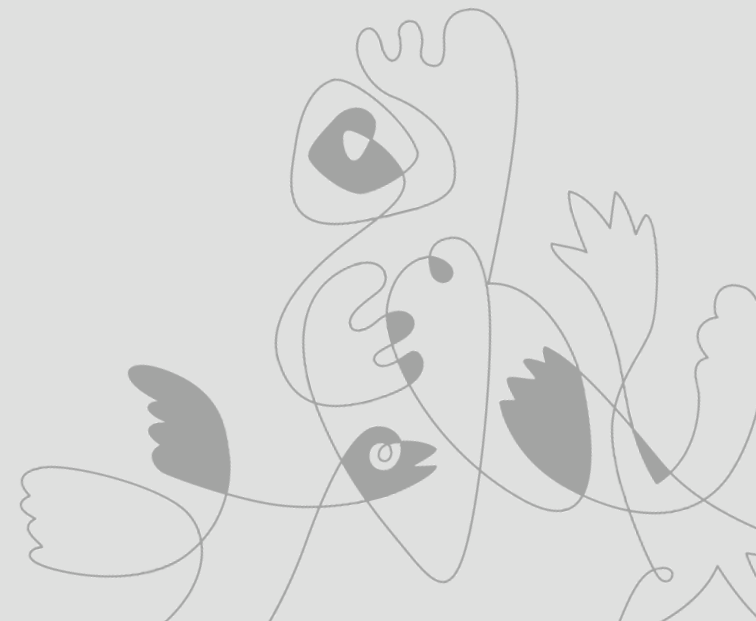
7.1.2 Statens kontroll/tilsyn

- kun lovlighetskontroll

^ personellmessig kompetanse

^ saksbehandlingen

^ det innholdsmessige – om vedtaket er lovlig

7.2 Hvordan skilles det mellom kommunal egenkontroll / kompetanse og statens tilsynskompetanse ?

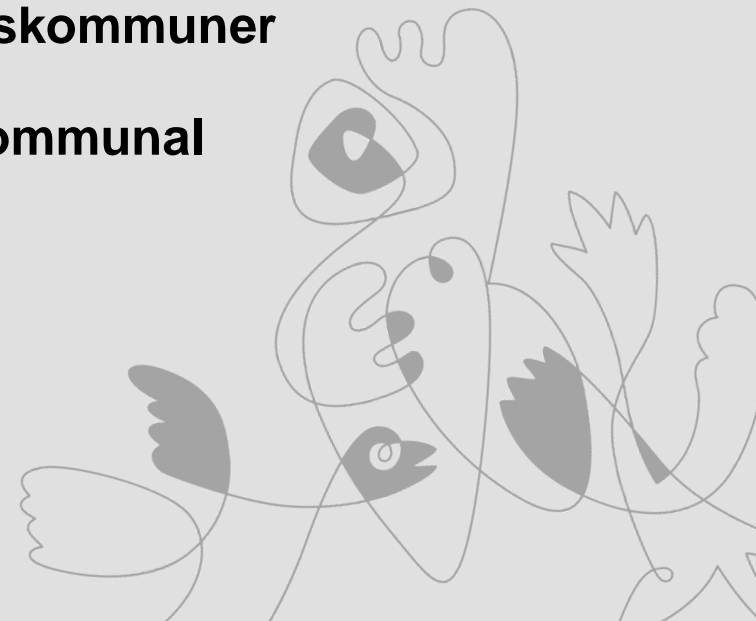
7.2.1 Litteratur

^ Hannerød/Kalvø: Tilsyn og kontroll i kommuner og fylkeskommuner (Kommuneforlaget 2000)

^ Bråthen, Frydenberg/Rogndokken: Tilsyn og revisjon i kommunal revisjon (NKRF 2007)

^ KRD, Rettleiar. Kontrollutvalsboka (2011)

^ KRD/arbeidsgruppe: 85 anbefalinger for å styrke egenkontrollen i kommunene(2009)

7.2.2 Viktige offentlige dokumenter

^ Meld. St. 12 (2011 – 2012) Stat – kommune – styring og samspel

^ Prop 128 s (2016 2017) Kommuneproposisjonen 2018

^ Prop. 46 L Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

7.3 Kommunenes egenkontroll og statlig tilsyn – viktige likheter og forskjeller

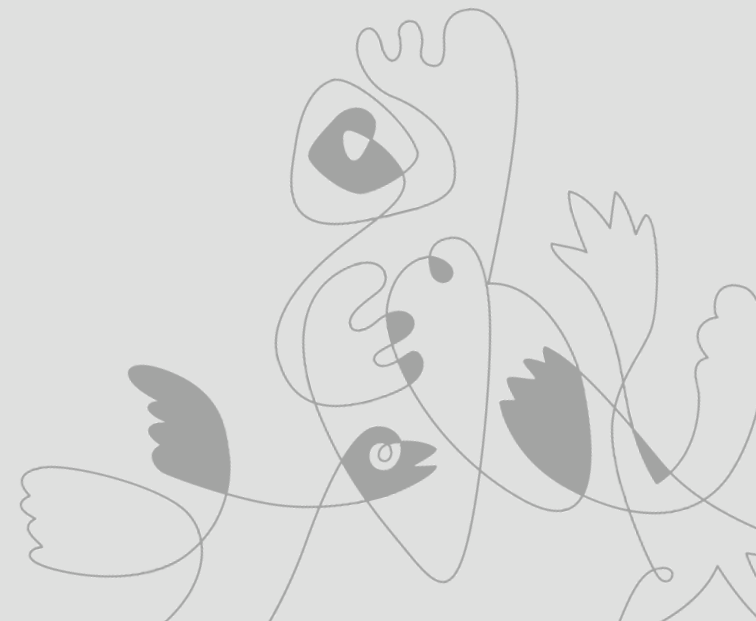
7.3.1 Kommunal egenkontroll

To hovedformer:

- vurdere og revidere kommunenes resultat- og målopnåelse**
- lovlighetskontroll (regeletterlevelse)**

7.3.2 Statlig tilsyn

En form - lovlighetskontroll

7.3.3 Grunner til begrenset overlapp når det gjelder kommunenes egenkontroll og statlig tilsyn

7.3.3.1 Kontrollformenes ulike karakter

Lovlighetskontrollen – dens grunnleggende karakter:

^ rettsgrunnlaget

^ rettsanvendelsen

^ relevant faktum

^ subsumsjon – « tilpasningsskjønnet »

^ fritt skjønn/hensiktsmessighets- /«kan»-skjønn – ikke lovlighetskontrolleres

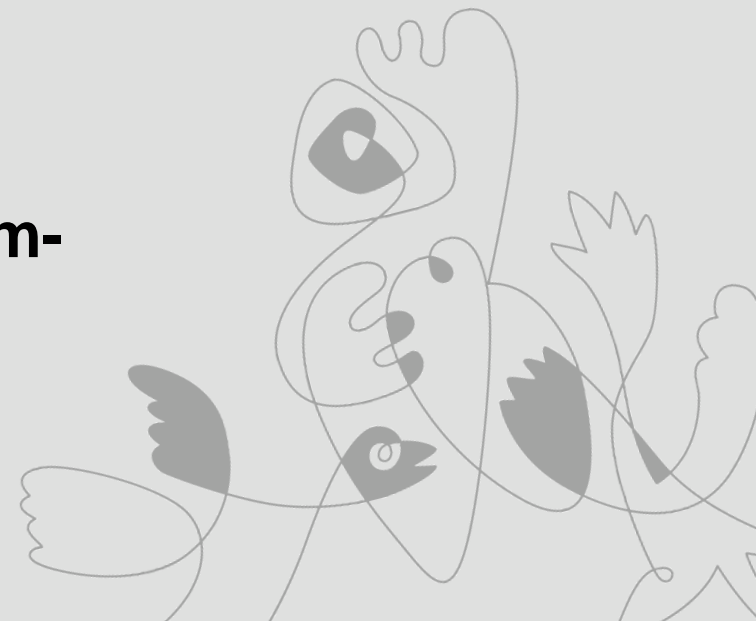

7.3.3.2 Et lite antall kommunale egenkontroller er lovlighetskontroller

7.3.3.3 Uklarhet om hvilken form for kontroll for kontroll kommunen har gjennomført

**7.3.3.4 Konklusjon
Det statlige tilsynet må gjøre egne faktum-
innsamlinger**

VIII OPPSUMMERING – OG LIKEVEL

Lundø/Kringlen/Braut:

Risikostyring og rettslig regulering», Universitetsforlaget, 2015

